3.18. *Παράρτημα V*

Ο τίτλος δεν είναι κατάλληλος επειδή στην πραγματικότητα αφορά τη ρύθμιση των εμβολιασμών και όχι τις προϋποθέσεις τους. Από την άλλη πλευρά το περιεχόμενό του δεν δικαιολογείται από τη στιγμή κατά την οποία το έγγραφο COM (88) 770 τελικό — SYN 190 — που αποβλέπει στην καθιέρωση πρόσθετων κανόνων για κτηνιατρικά ανοσοποιητικά φάρμακα στο πλαίσιο της διεύρυνσης του πεδίου εφαρμογής της οδηγίας 81/851/ΕΟΚ, θα είχε σαν συνέπεια μια οδηγία για το θέμα που πρέπει να υιοθετηθεί στο εγγύς μέλλον.

Επομένως η ΟΚΕ συνιστά την απάλειψη του παραρτήματος καθώς και τις σχετικές μνείες στο κείμενο του κανονισμού.

Βρυξέλλες, 31 Μαΐου 1989.

Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Alberto MASPRONE

Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου σχετικά με την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών όσον αφορά τα τρόφιμα και τα συστατικά τροφίμων που έχουν υποστεί επεξεργασία με ιονίζουσα ακτινοβολία

(89/C 194/06)

Στις 26 Δεκεμβρίου 1988, και σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 100 Α της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την παραπάνω πρόταση.

Το τμήμα βιομηχανίας, εμπορίου, βιοτεχνίας και υπηρεσιών, στο οποίο είχε ανατεθεί η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 3 Μαΐου 1989 με βάση εισηγητική έκθεση του K. Gardner.

Κατά τη 266η σύνοδο ολομέλειας, συνεδρίαση της 31ης Μαΐου 1989, η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 85 ψήφους υπέρ, 43 κατά και 16 αποχές, την ακόλουθη γνωμοδότηση (ονομαστική ψηφοφορία).

1. Εισαγωγή

1.1. Ο ιονισμός των τροφίμων([1]) χρησιμοποιείται για την εξόντωση επικίνδυνων βακτηριδίων και μεγαλύτερων παθογόνων μικροοργανισμών, καθώς και βλαβερών εντόμων. Χρησιμοποιείται επίσης για παράταση του χρόνου εμπορίας ορισμένων τροφίμων. Προς τούτο τα τρόφιμα υποβάλλονται σε ιονίζουσες ακτινοβολίες παραγόμενες είτε από ηλεκτρικές μηχανές ή από πηγές ισοτόπων, υπό συνθήκες προσεκτικά ελεγχόμενες και στις δύο περιπτώσεις. Η διαδικασία είναι τεχνολογικώς περίπλοκη και δαπανηρή, γι' αυτό η εφαρμογή της περιορίζεται σε ειδικές περιπτώσεις.

1.2. Ο πολύς κόσμος εκφράζει σοβαρές ανησυχίες σχετικά με την εκ μέρους των καταναλωτών αποδοχή του ιονισμού των τροφίμων και την προστασία των εργαζομένων στις εγκαταστάσεις ιονισμού. Στην περίπτωση αυτή πρόκειται για θέματα τεχνολογικής αναγκαιότητας αυτών των μεθόδων συντήρησης, του κινδύνου από κακούς χειρισμούς στην ακτινοβολία και της παραμέλησης υγιεινομικών κανόνων καθώς και για την αύξηση των προσβαλλομένων από ακτινοβολίες θέσεων απασχόλησης και την προβληματική της φυσιολογίας διατροφής μιας λόγω ακτινοβολιών περιορισμένης δυνατότητας αξιοποίησης των τροφίμων μέσω του ανθρώπινου οργανισμού.

1.3. Η μέθοδος ιονισμού των τροφίμων με δόση έως 10 kGy έχει υποβληθεί κατά τα τελευταία 30 χρόνια σε πολύ εντατικές δοκιμές διαθρεπτικού και τοξικολογικού χαρακτήρα καθώς και σε δοκιμές οι οποίες, προκειμένου για ζώα, καλύπτουν πολλές γενεές. Μεγάλο μέρος αυτών των περιεκτικών δεδομένων, επιστημονικών και τεχνικών, συγκεντρώθηκαν στα πλαίσια ενός διεθνούς προγράμματος το οποίο χρηματοδοτήθηκε από 25 κυβερνήσεις. Με βάση τα εν λόγω δεδομένα, η Οργάνωση Τροφίμων και Γεωργία (ΟΤΓ)/Παγκόσμια Οργάνωση

([1]) Έξι μέλη, Βέλγιο (+ 10 είδη τροφίμων), Δανία (2), Ισπανία (2), Γαλλία (+ 9), Ιταλία (3), Ολλανδία (+ 40) επιτρέπουν την ακτινοβολία τροφίμων σε διάφορους βαθμούς (διάφορα προϊόντα). Η Ιρλανδία, η Ελλάδα και η Πορτογαλία δεν έχουν νομοθεσία που επιτρέπει ή απαγορεύει τον ιονισμό των τροφίμων. Η θέση στο Λουξεμβούργο δεν είναι σαφής. Το ΗΒ απαγορεύει τον ιονισμό. Η Γερμανία, καταρχήν, απαγορεύει τον ιονισμό αλλά διοικητική άδεια είναι δυνατό να δοθεί για ιδιαίτερα είδη τροφίμων (π.χ. καρυκεύματα).

Υγείας (ΠΟΥ) (κώδικας πρακτικής CODEX) κατέληξε στο συμπέρασμα ότι ο ιονισμός των τροφίμων θεωρείται ακίνδυνος για γενικές εφαρμογές εφόσον η συνολικά απορροφηθείσα από τον ανθρώπινο οργανισμό δόση υπερβαίνει τη μέση τιμή των 10 kGy. Με τη διαπίστωση αυτή συμφώνησε στη συνέχεια και η Επιστημονική Επιτροπή Τροφίμων (ΕΕΤ) της Κοινότητας.

Όπως όλες οι εκτιμήσεις περί ασφάλειας, είναι και αυτή μια εκτίμηση με τη σχετική σημασία των αποδεδειγμένων και ενδεχομένων μη αποδεδειγμένων κινδύνων.

1.4. Το προσιτό των μεθόδων ιονισμού δεν πρέπει να οδηγήσει σε ανθυγιεινές μεθόδους παραγωγής και επεξεργασίας τροφίμων.

2. Σημερινές εγκαταστάσεις ιονισμού

2.1. Σε διεθνές επίπεδο, λειτουργούν σήμερα 150 εγκαταστάσεις ιονισμού, αριθμός των οποίων σε χώρες της Κοινότητας. Υπό σχεδιασμό βρίσκονται άλλες εγκαταστάσεις, τόσο σε χώρες της Κοινότητας όσο και αλλού.

Επειδή ο ιονισμός δεν μπορεί να ανιχνευθεί στο τελικό προϊόν, τα προϊόντα από όλες αυτές τις εγκαταστάσεις, κοινοτικές και μη, θα εξακολουθήσουν να διακινούνται ελεύθερα σε ολόκληρη την Κοινότητα, εκτός αν υπάρξουν διεθνείς συμφωνίες για τη διενέργεια ελέγχων στις εν λόγω εγκαταστάσεις.

3. Ανίχνευση ιονισμένων τροφίμων

3.1. Ο ιονισμός υπό ελεγχόμενες συνθήκες, όπως προτείνεται από την Επιτροπή και τον κώδικα πρακτικής CODEX, είναι μια πολύ ήπια επεξεργασία η οποία επιφέρει στα τρόφιμα αλλοιώσεις που δεν είναι αρκετά μεγάλες για να ανιχνευθούν με τις μεθόδους που είναι σήμερα γνωστές. Επιπλέον, οι γνωστές σήμερα μέθοδοι ανίχνευσης των ακτινοβολιών είναι υπερβολικά ασαφείς, δαπανηρές και περίπλοκες ώστε να αποτελέσουν μια πρακτική βάση για τους διεθνείς ελέγχους των ιονισμένων τροφίμων.

3.2. Ως αποτέλεσμα όμως των προβλημάτων που συνδέονται με το ανιχνεύσιμο των ακτινοβολιών, διάφοροι εκπρόσωποι των ευρωπαϊκών ενώσεων γεωργών, των εργατικών οργανώσεων και των ενώσεων καταναλωτών στην Κοινότητα, εκφράζουν ανησυχίες σχετικά με τον έλεγχο των ιονισμένων τροφίμων σε διεθνές επίπεδο.

3.3. Το τμήμα αναγνωρίζει ότι καταβάλλονται σήμερα στα κράτη μέλη σημαντικές προσπάθειες Ε + Α για την επίλυση του προβλήματος της ανίχνευσης. Δεδομένης της εξαιρετικής σημασίας του προβλήματος, το τμήμα προτρέπει την Επιτροπή να αυξήσει ουσιαστικά τη χρηματοδότηση της έρευνας ώστε πολύ σύντομα να βρεθεί μια εφαρμόσιμη και εύχρηστη μέθοδος ανίχνευσης. Η ΟΚΕ συνεπώς ζητεί να αναβληθεί η εφαρμογή αυτού του σχεδίου οδηγίας έως ότου υπάρξουν αποδεκτοί έλεγχοι ανίχνευσης ακτινοβολιών.

4. Κοινοτικό εμπόριο

4.1. Βασιζόμενη στην τρέχουσα πρακτική ενός κράτους μέλους, η Επιτροπή προτείνει ένα σύστημα έγκρισης και επιθεώρησης εγκαταστάσεων με σκοπό να ξεπεραστούν τα σημερινά προβλήματα που συνδέονται με την ανίχνευση της ακτινοβολίας στα προϊόντα διατροφής.

4.2. Δεδομένου ότι μετά το 1992 τα προϊόντα διατροφής θα διακινούνται ελεύθερα σε ολόκληρη την Κοινότητα, δύο μόνο επιλογές φαίνεται να υπάρχουν:

α) η αρμοδιότητα ελέγχου να εξακολουθήσει να ανήκει στις εθνικές νομοθεσίες, πράγμα που σημαίνει ουσιαστικά ελεύθερη διακίνηση των ιονισμένων τροφίμων από εκείνες τις χώρες που επιτρέπουν τον ιονισμό, και

β) να συσταθεί ένα κοινοτικό πλαίσιο, όπως εκείνο που προτείνει η Επιτροπή.

4.3. Εξάλλου, ιδιαίτερα σημαντικό είναι να διασφαλισθεί η δυνατότητα των κρατών μελών να εισάγουν ιονισμένα προϊόντα διατροφής από μη κοινοτικές χώρες μόνο εφόσον υπάρχει συμμόρφωση με ένα συμφωνημένο κοινοτικό κριτήριο (όπως προτείνεται στο άρθρο 8).

5. Γενικές παρατηρήσεις

Υπό τις ανωτέρω προϋποθέσεις η ΟΚΕ δεν θεωρεί σκόπιμο, πέρα από την ακτινοβολία καρυκευμάτων, να συμφωνήσει με κοινωνικές διατάξεις πλαίσιο για την ακτινοβολία τροφίμων, εφόσον η Επιτροπή δεν έχει υποβάλει οριστική απόδειξη περί της τεχνολογικής αναγκαιότητας και του κινδύνου από υγειονομική άποψη των μεθόδων αυτών συντήρησης.

Η ΟΚΕ καλεί συνεπώς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να υποβάλει έκθεση για

— την εκτίμηση της ακτινοβολίας τροφίμων εκ μέρους ορισμένων διεθνών οργανισμών,

— την περαιτέρω ανάπτυξη εναλλακτικών μεθόδων συντήρησης,

— τις δυνατότητες απόδειξης ότι έχει διενεργηθεί ακτινοβολία,

— τη διεθνή πρακτική των ακτινοβολιών,

— την εισαγωγή προϊόντων, στα οποία εφαρμόζονται συχνά ακτινοβολίες,

— τη διαπίστωση της αποδοτικότητας των υφιστάμενων στην Κοινότητα σχετικών εγκαταστάσεων που προσφέρονται για τη διενέργεια ακτινοβολίας τροφίμων, και

— την πορεία της συζήτησης για την ακτινοβολία τροφίμων στις χώρες μέλη της Κοινότητας, στην Επιτροπή και στο Συμβούλιο.

6. **Ειδικές παρατηρήσεις**

Άρθρο 1, σημείο 2 (α)

Δεδομένης της εξέλιξης των αντιτρομοκρατικών συσκευών που χρησιμοποιούνται στα αεροδρόμια, τα 5 MeV πρέπει να γίνουν 10 MeV μόνο για τον δι' ακτίνων Χ εντοπισμό όπλων που είναι κρυμμένα μέσα σε φορτία τροφίμων.

Άρθρο 4, σημείο 1

Το άρθρο αυτό, σχετικά με την επανακτινοβόληση, δεν είναι αρκετά σαφές. Το CODEX αναφέρεται σε ανώτατες δόσεις, και η ΟΚΕ τις προτιμά.

Άρθρο 5

Αυτό αναφέρεται στην οδηγία 79/112/ΕΟΚ περί επισήμανσης. Επειδή η οδηγία αυτή βρίσκεται υπό τροποποίηση, θα πρέπει αναλόγως να τροποποιηθούν και οι σχετικές αναφορές. Σημειώνεται ότι τα νωπά φρούτα και λαχανικά δεν φαίνεται να καλύπτονται πάντοτε από την οδηγία περί επισήμανσης 79/112/ΕΟΚ, έτσι όπως τροποποιήθηκε. Η εισαγωγή μιας σαφούς και συγκεκριμένης ρύθμισης για την επισήμανση είναι απαραίτητη. Μέχρι τώρα δεν λήφθηκε καμία απόφαση για την τροποποιημένη οδηγία περί επισήμανσης.

Άρθρο 5, σημείο 2

Ενώ η τροποποιημένη οδηγία ρυθμίζει τι θα αναγράφεται στο προϊόν που θα φθάσει στον τελικό καταναλωτή, η τωρινή ασχολείται με την επισήμανση. Το άρθρο 5.2 (ε) έτσι όπως έχει σήμερα, θα πρέπει να τροποποιηθεί αναλόγως προς την τροποποιημένη οδηγία 79/112/ΕΟΚ, έτσι ώστε ο κατασκευαστής να είναι σε θέση να γνωρίζει τι θα πρέπει να αναγράφεται στην ετικέτα του τελικού προϊόντος. Η παρούσα μορφή είναι «ακτινοβολημένο» ή «επεξεργασμένο» με ιονίζουσα ακτινοβολία. Το διεθνές έμβλημα που είναι δυνατό να αποτεθεί πέραν της μνείας, ενδέχεται, σε ορισμένες χώρες, να προκαλέσει σύγχυση. Συνεπώς το τμήμα καλεί την Επιτροπή να μελετήσει ένα άλλο σύμβολο που θα χρησιμοποιείται για τα προϊόντα που κυκλοφορούν στην ΟΚΕ.

Άρθρο 6

Εδώ, ν ΟΚΕ πρέπει να θέσει το σπουδαίο ζήτημα της προστασίας των εργαζομένων. Ευτυχώς, υπάρχουν ήδη κατάλληλα συστήματα τα οποία αναπτύχθηκαν για την προστασία των εργαζομένων σε παρόμοιες εγκαταστάσεις ιονισμού όπου αποστειρώνονται ιατρικά εργαλεία. Τα ίδια προστατευτικά μέτρα πρέπει να ισχύσουν και στις εγκαταστάσεις ιονισμού τροφίμων και άλλων μελλοντικών χρήσεων.

Άρθρο 7

Η ΟΚΕ θα προτιμούσε διατήρηση των αρχείων επί 20 έτη ή ευθυγράμμιση με τα ισχύοντα για ανάλογα τεκμήρια.

Άρθρο 8, σημείο 2

Η ΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να ενσωματώσει στο άρθρο μια παράγραφο όπου θα επαναλαμβάνεται το νόημα των παρατηρήσεων του αιτιολογικού μέρους τους δηλαδή ότι η Κοινότητα επιφυλάσσει το δικαίωμα να εγκαθιδρύσει ένα ανεξάρτητο σύστημα επιθεώρησης αν η σφυρηλατούμενη διεθνής συνεργασία δεν στεφθεί με επιτυχία.

«Η Επιτροπή μπορεί», να γίνει «Η Επιτροπή πρέπει».

Άρθρο 9

Να προστεθεί «σύμφωνα με την οδηγία περί συσκευασίας τροφίμων, της 22ας Δεκεμβρίου 1988».

Άρθρο 11

Η διαδικασία του άρθρου 11 της πρότασης εφαρμόζεται προκειμένου για τροποποιήσεις που θα μπορούσαν να αποδειχθούν απαραίτητες σε διάφορες περιπτώσεις, κυρίως δε στις περιπτώσεις των άρθρων 10, 12 και 13. Η ΟΚΕ είναι της γνώμης ότι στην προτεινόμενη διαδικασία θα πρέπει να περιλαμβάνεται και η διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και να προβλέπεται ότι αρμόδιο να αποφασίσει για τις τροποποιήσεις που θα γίνουν είναι το Συμβούλιο. Η προβλεπόμενη λοιπόν στο άρθρο 11 διαδικασία πρέπει να τροποποιηθεί.

Άρθρο 12

Να προστεθεί: «..., η οποία θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τα πορίσματα των εκτιμήσεων ΟΤΓ/ΠΟΥ».

Παράρτημα I

Η ΟΚΕ ανησυχεί μήπως ο ιονισμός των τροφίμων χρησιμοποιηθεί για τη συγκάλυψη ακατάλληλων για την υγεία προϊόντων διατροφής και γι' αυτό συνιστά στην Επιτροπή να καθορίσει μικροβιολογικά κριτήρια σε κοινοτική κλίμακα. Το παράρτημα Ι θα πρέπει να υποστεί κριτική αναθεώρηση σύμφωνα με τις κοινοτικές «ανάγκες», έτσι όπως αυτές ορίζονται παρακάτω (βλ. παράρτημα V, σημ. 1, πρώτη παύλα).

Ο κατάλογος παρουσιάζει κάποιες διαφορές σε σχέση με τις εκτιμήσεις της ΕΕΤ. Το τμήμα προτείνει τις παρακάτω αλλαγές:

α) Σε όλες τις περιπτώσεις θα πρέπει να αναφέρεται ο λόγος της ακτινοβολίας· π.χ. μείωση των βακτηριδίων, εξόντωση βλαβερών εντόμων, κλπ.

β) Αντί για «δημητριακά σε νιφάδες», να γραφεί «δημητριακά», όπως και στην έκθεση της ΕΕΤ.

Παράρτημα III

Βλέπε σχόλια επί του άρθρου 5 2.

Παράρτημα IV

Η «παρτίδα» πρέπει να ορισθεί για συνεχή λειτουργία. Υπάρχουν ανάλογα προηγούμενα σε άλλες οδηγίες.

Παράρτημα V, σημείο 1

Πρώτη παύλα

Να τροποποιηθεί σύμφωνα με την οδηγία περί προσθέτων στα τρόφιμα έτσι ώστε να λέει:

«Η «ανάγκη» ορίζεται ως ένα αποδείξιμο πλεονέκτημα τεχνολογικού, οικονομικού ή άλλου χαρακτήρα, επωφελές για τον καταναλωτή.»

Δεύτερη παύλα

Να προστεθεί «σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της ΕΕΤ.»

Παράρτημα V, σημείο 2

Η εισαγωγική φράση να αναδιατυπωθεί ως εξής.

«Η ακτινοβολία τροφίμων μπορεί μόνον να εξυπηρετήσει τους εξής σκοπούς.»

Τελευταία παύλα

Η λέξη «απολυμαίνω» να μεταβληθεί σε «απολυμαίνω και/ή αποφθειριώ».

Βρυξέλλες, 31 Μαΐου 1989

Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Alberto MASPRONE

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

της γνωμοδότησης της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Οι ακολουθοι σύμβουλοι, παρόντες ή εκπροσωπούμενοι, ψήφισαν υπερ της γνωμοδότησης

Amato, Aparicio Bravo, Ataide Ferreira, Μπαζιανας, Bento Gonçalves, Beretta, Berger, Bleser, Boddy, Boisserée, Bos, Μπρεγιάννης, Brigantı, Broicher, Burnel, Cal, Calvet Chambon, Carroll, Cavazzuti, Ceballo Herrero, Christie, Conde, Corell Ayora, Cortois, Ντάσης, Della Croce, De Tavernier, Dos Santos, Droulin, van Eekert, Elstner, Etty, Eulen, Flum, Forgas, Frandi, Freeman, Gayetot, Germozzi, Geuenich, Glesener, Gomez-Martinez, Gredal, Haas, Hagen, Hilkens, Houthuys, Horsken, Jaschick, Jenkins, Kirchfeld, Lappas, Larsen, Laur, Liveranı, Machado von Tschusi, Maddocks, Marvier, Morselli, Mourgues, Muhr, Muller, Murphy, Neto da Silva, Nierhaus, Orsi, Πετρόπουλος, Πολυζος, Proença, Ραυτόπουλος, Rouzier, Santillan Cabeza, Schmitz, Schnieders, Silva, Smith L J , Stadelin, Vallejo Calderon, Βασσιλάρας, Velasco-Mancebo, Vercellino, Vidal, Wick, Williams, Yverneau

Οι ακολουθοι σύμβουλοι, παρόντες ή εκπροσωπουμενοι, ψήφισαν κατα της γνωμοδότησης

Arena, Arets, Bagliano, Beltrami, Berns, Ceyrac, Clavel, Collas, Coyle, van Dam, Dodd, Donck, Flather, Gardner, Green, Hancock, Hovgaard-Jakobsen, Kaaris, Lustenhouwer, Mainetti, Moreland, Noordwal, De Normann, Panizo Arcos, Pardon, Pearson, Pelletier, Perrin-Pelletier, Poeton, Proumens, Ribière, Robinson, Rolão-Gonçalves, Roseingrave, Schade-Poulsen, Speirs, Storie-Pugh, Tamlin, Telles, Termes Carrero, Tukker, Wagner, Whitworth

Οι ακολουθοι συμβουλοι, παροντες η εκπροσωπουμενοι, απεσχον

Aspinall, Bordes-Pages, Μπρεδημα-Σαββοπούλου, Campbell, Giacomelli, Καζάζης, Kroger, Low, Mantovani, Margot, Mayayo Bello, Muñiz Guardado, Quevedo Rojo, Riera Marsa, Serra Caracciolo, Strauss

---